

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 36

van **ANDRIES GRYFFROY**

datum: 16 oktober 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Innovatie- en onderzoeksprogramma Horizon Europe - Budget voor Vlaanderen

Nu de onderhandelingen voor de Europese meerjarenbegroting tot 2027 afgerond zijn, is gebleken dat er een stevige knip komt in het innovatie- en onderzoeksprogramma Horizon Europe, het volgende onderzoeks- en innovatieprogramma van de EU.

Initieel kon het programma rekenen op 120 miljard euro, maar in het voorstel van de Europese Commissie in mei werd dat bedrag al verminderd tot 80,9 miljard euro. Door de onenigheden tussen de lidstaten werd uiteindelijk 75,9 miljard euro vrijgemaakt. De secretaris-generaal van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) reageerde dat "dat bedrag ongeveer even groot is als het budget voor Horizon 2020, de voorganger van het programma. Als we rekening houden met de indexering, komt het neer op een reductie."

Het Europese innovatie- en ontwikkelingsprogramma is echter wel belangrijk voor Vlaanderen. Uit het vorige programma, Horizon 2020, haalde Vlaanderen immers 821 miljoen euro aan middelen binnen. Nu de algemene geldpot vermindert, zal waarschijnlijk ook het deel dat naar Vlaamse kennisinstellingen en onderzoekscentra vloeit afnemen.

1. Wat zijn hiervan concreet de gevolgen op korte en middellange termijn?
2. Zal de Vlaamse Regering maatregelen nemen om hieraan tegemoet te komen? Zo ja, welke?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 36 van 16 oktober 2020
van **ANDRIES GRYFFROY**

Dit thema van budgettaire reductie van het Horizon Europe-programma leeft sterk in de onderzoeks- en innovatiewereld, waarbij o.a. de secretaris-generaal van het FWO de teleurstelling verwoordde. Het door de Europese Raad van Staatshoofden politiek overeengekomen budget bracht voor Horizon Europe niet de door het veld verhoopte 120 miljard, wat ik zelf ook liever anders gezien had. De uitkomst van de onderhandeling tussen Raad en het Europees Parlement heeft recent het budget met 4 miljard verhoogd. Dit is zeker positief. Maar het had, wat mij betreft, nog meer mogen zijn.

Vooraleer op uw twee vragen in te gaan zijn evenwel eerst enkele verhelderingen nodig, o.a. om te komen tot eenzelfde vergelijkingsbasis voor de vernoemde bedragen.

1. Wie stelde welk bedrag voor
Het bedrag van 120 miljard euro dat u citeert komt uit een expertenrapport, het zogenaamde Lamy-rapport. Het Europees Parlement heeft dit bedrag nadien overgenomen. Het is belangrijk op te merken dat de Europese Commissie dit bedrag niet zelf naar voren geschoven heeft. Het Commissievoorstel van juni 2018 bedroeg 94,1 miljard euro.
2. Met of zonder het Verenigd Koninkrijk
Het Lamy-rapport ging uit van een Europese Unie van 28 lidstaten (dus met het Verenigd Koninkrijk erbij). Het voorstel van de Commissie had de EU-27 als vertrekpunt. Het is belangrijk om dit verschil in het achterhoofd te houden.
3. "Lopende prijzen" versus "constante prijzen op jaarbasis 2018"
Het Europees Parlement en de Europese Commissie hanteerden zogenaamde "lopende prijzen" daar waar de Europese Raad rekende in termen van "constante prijzen 2018".

Een Europees budget geldt voor 7 jaar. Lopende prijzen duidt op het bedrag dat de begunstigen ontvangen in jaar X. Constante prijzen vormen het vergelijkingspunt tussen periodes. Om de vergelijking mogelijk te maken met het budget van het huidige Horizon 2020 hanteert de Commissie "constante prijzen 2018", dit zijn prijzen uitgedrukt in de koopkracht van het jaar 2018. Om constante prijzen om te rekenen naar lopende prijzen past de Europese Commissie standaard een jaarlijkse inflatie van 2% toe.

Het resultaat van de onderhandeling in juli was een horizon Europa budget van **75,9 miljard** in constante prijzen 2018. In lopende prijzen komt dat overeen met **85 miljard** euro.

4. Bijkomend *Next Generation EU* budget voor Horizon Europe
Bovenop de 75,9 miljard komt er voor O&I een budget van **5 miljard** euro (in constante prijzen) uit het hersteinstrument *Next Generation Europe*. In lopende prijzen is dit **5,4 miljard**. Dit budget wordt specifiek ingezet voor onderzoek en innovatie in functie van het herstelbeleid in de periode 2021-2023. De focus zal liggen op de thema's gezondheidszorg, digitalisering en klimaat. Het budget moet ook innovatieve kmo's ondersteunen.

5. Triloogakkoord tussen Europees Parlement en de Raad
Het Europees parlement heeft recent een akkoord gesloten over het EU-budget met de Raad van Ministers. In dit akkoord komt er een extra budget van 4 miljard euro (constante prijzen) bij voor Horizon Europa. In lopende prijzen bedraagt dit **4,3 miljard**.

Het uiteindelijke budget is dus **84,9 miljard euro** in constante prijzen of **94,7 miljard euro** in *lopende prijzen*. Dat is iets meer dan het commissievoorstel van juni 2018, maar blijft, zoals gezegd, toch onder de algemene verwachting in de onderzoekswereld

Na deze schets van de context kan ik nu dieper op uw beide vragen ingaan.

1. Zoals u terecht aanhaalt doet Vlaanderen het goed bij het verwerven van financiering uit het huidige Horizon 2020 programma. De meest recente cijfers, van mei dit jaar, komen uit op zo'n 1,438 miljard euro of zo'n 2,65% van het totale Horizon 2020-budget. Voor de voorganger van Horizon 2020 bedroeg dit zo'n 1,116 miljard euro of 2,45% van het totaalbudget. Dit is een stijging van 322 miljoen euro.

Wat dit betekent voor de opvolger, het Horizon Europa programma, is moeilijk te voorspellen. Thema's en opzet wijzigen in de nieuwe programmaperiode en de competitie voor projecten wordt alsmaar scherper. Tevens is het een open vraag hoe de deelname vanuit het Verenigd Koninkrijk zal evolueren. Toch mogen de kansen van Vlaamse indieners hoog ingeschat worden omwille van twee elementen:

- a) Vlaamse indieners scoren traditioneel goed. Vooral het feit dat het excellentie criterium geldt voor projectselectie (het beste project krijgt ondersteuning) en Vlaams onderzoek van hoge kwaliteit is zijn hiervoor verantwoordelijk.
- b) Hoewel de verwachtingen voor het nieuwe programma hoger lagen, blijft de vaststelling wel dat het beschikbare budget voor Horizon Europe gestegen is ten opzichte van dat van het huidige "Horizon 2020"-programma (als je het aandeel van het VK in het programma eruit licht). Meer budget betekent meer kansen op goedgekeurde projectvoorstellen.

Zoals aangegeven blijft de grote onbekende de impact van de Brexit op deze situatie.

Vlaamse en Britse indieners zitten in elkaars netwerken en versterken elkaar om in samenwerkingsverbanden projectfinanciering te verwerven. Dit valt mogelijk (gedeeltelijk) weg wat negatief zou kunnen doorwerken. Tegelijkertijd dienen Vlaamse en Britse actoren als concurrenten voorstellen in voor eenzelfde oproep. De uitrede van de Britten kan de kansen van Vlaamse indieners dus ook vergroten. Tot slot is het zo dat het VK vandaag meer middelen uit de Europese O&I budgetten haalt dan ze bijdragen. Als het VK na Brexit als "geassocieerd derde land" deelneemt, zullen bijdragen en terugvloeit meer in evenwicht moeten zijn (voor geassocieerde landen geldt immers het zogenaamde "pay as you go" principe). Hierdoor zou er meer Europees O&I geld overblijven in de andere landen en regio's.

2. Vlaanderen kent een aantal ondersteunende structuren, zoals bv. het Europaplatform van het Dept. EWI en NCP Flanders die Vlaamse actoren begeleiden bij hun zoektocht naar Europese O&I-middelen. Beide instanties streven ernaar om hun werking continu te verbeteren ten dienste van alle Vlaamse actoren die wensen deel te nemen aan het O&I programma. Zoals hoger aangegeven worden de terugvloei cijfers en -percentages gemonitord. Bijkomende maatregelen zijn op dit moment niet aangewezen. Mocht in de toekomst blijken dat de cijfers en percentages negatief evolueren zullen mijn diensten niet nalaten actie te ondernemen